

Ийэ кунугэр аналлаах аралдыйыы сценарийа «Ийэ баар буолан»

Сыала: Ийэ5э таптала, убаастабылы инэри, о5олорго, ийэлэргэ быраабынныктыыр санааны ере кете5уу.

Туттуллар тэриллэр: «Мин ийэм» о5олор улэлэрин уруууй быыстапката; Фото-коллаж «Мин ийэбинээн»; Ийэлэргэ подарок – «Сибэкки» (*апликация*)

Аралдыйыы хаамыыта:

(О5олор музыка тыааынан заалга киирэн тогуруччу ололор)

1.Ыытааччы: Үтүө күнүнэн күндү о5олор! Биһиги бүгүн ийэлэр, кыргыттар күннэрин бэлиэтээри муһуннубут.

2 Ыытааччы: о5олорго Таабырын таайтарыы:

- Таайын эрэ о5олоор эыигини биыиктээн,
- Киммит маннык о5олоон, киьи гынар буобэйдээн?
- Ким куускэ таптырый?
- Ким аынарый, сыллырый?
- Ырыа ыллаан утутарый?
- Сарсыарда детсадка а5аларый?
- Кунду ийэ барахсан!

1 Ыытааччы: Ийэ! Ийэ диэн саамай кунду киьи!

Бусиргэ дойдуга туох баар барыта ийэлээх! (Кулунчук, ньирэй, куобахчаан, тиинчээн, хомурдуос уо.д.а. Хас биирдии ийэ5э о5ото доруобай, ойдоох, утуо санаалаах киьи буола улаатарыгар ба5а санаалаах.

2 ыытааччы: -Кунду ийэлэрбитигэр ба5арыа5ын оруутун эдэр, нарын - намчы, кэрэ буолалларыгар. Ийэлэрбитин, кыргыттарбытын э5эрдэлээн туран бугунну быраабынныкпытын са5алыа5ын!

-Ийэ5э анаан араас ырыа ылланар, хобоон айыллар.

Бугун биыги о5олорбут ырыа ыллаан, ункуулээн, хобоон этэн э5эрдэлиэхтэрэ.

1.Ыытааччы: Кыыс мичээрэ тустэбинэ –

Ыраах кустук тардыллар,

Сир ке5ерен эрдэбинэ

Сибэкки хамсы тыллар.

-билигин биыги о5олорбут эыиэхэ анаан хобооннорун аа5ыахтара.

• **МОНТАЖ**(бары)

2.Ыытааччы:Чээлэй күөх сибэкки

Кэрэтин талан

Ийэбэр бэлэхтиэм
Истиңник иэйиэм
Ийэкэм барахсан
Долгуйа уеруе
Мин кунду бэлэхпин
Сүрэбэр тутуо.

1.Бытааччы: -«Эьиэхэ, кунду ийэлэрбитигэр баба сана бастыцын аныбыт, утуе санаабытынан, истиц мичээргитинэн уердэ-кетутэ сылдыц»
- дииллэр оболор уонна бэйэлэрэ оцорбут откриткаларын бэлэхтииллэр.
Бу маамаларга саамай кунду бэлэх буолар.

-Күндүтүк саныыр, күн күбэй ийэлэрбитигэр, эбээлэрбитигэр,
кыргыттарбытыгар анааммыт

- **«Ийэ баар буолан» диэн ырыаны бэлэхтиибит.** (бары)

1.Бытааччы: Кыыс обо барахсан
Кыталык курдук
Нарын-намчы
Биһиги кыргыттарбыт, уолаттарбыт.
Күн күбэй ийэлэригэр анаан
Үнкүүлээн көрдөрүүхтэрэ

- -Ункуу «Танец с лентами»

- **Оболорго Оонньуу: «Таабырыны таай»**

Бытааччы: билигин аны таабырынна таайсыабың.

1. Былалаахшариктары

Мээрэйдиеххитин бабарабыт дуо?

Кинилэрнаһааучүгэйдэр

Ийэбит шкатулкатыгарсыталлар (обуруолар).

2. Кустукараасөңүнэн

Күлүмүрдүүоонньуур

Ийэ кулгаабар иилинэр

Кыраһыабайкиэргэл (ытарба)

3. Киникытыытын

Хонуутадииллэр

Онносибэккилээх

Төбөбө кэтиллэр

Ийэбэ баардииллэр (сэлээппэ).

4. Укутуллан
Оххоууруллар
Тумустаах, туттаах
Аһыргаостуолга
Хайаан да ууруллар (чаанньык).
5. Күнүһүнэбиэккэ
Тэриэлкэҕэ кутуллан
Бастакынан иһиллэр
Ийэбуһарбатаһа (миин)
6. Ырбаахыны, бүрүүкэни
Имиллибитинкөннөрөр
Дьиэҕэ-уокка туталаах
Эрэллээх доҕор (өтүүк).
7. Көбүөрү, диваны
Түргэнникыраастыыр
Уһун шланга муннулаах
Быылыбарытыноборор
Ийэҕэ көмөлөөх (пылесос).

2.Ыҕтааччы:-Оҕолоор, ити Ким орҕуудук хаамарый? (**Мин ийэм, кун ийэм**).

- Бу дьиэҕэ хантан минньигэс сыт кэлэрий? (**Мин ийэм ас астаан эрдэҕэ**)
- Бу хантан кехсубэр ичигэс илгийэр? (**Мин ийэм аттыбар кэллэҕэ**).
- Бу Ким сылаастык сыллыырый? (**Ол ийэ, кун ийэ, мин ийэм!**)

- **Ырыа «Мин маамам» бары**

1.Ыҕтааччы: -Кунду ийэлэрбитигэр баҕарыабын оруутун манньк эдэр, нарын - намчы, кэрэ буолалларыгар. Ийэлэрбитин, кыргыттарбытын эҕэрдэлээн туран

- **Ырыа «Это хорошо»**

1.Ыҕтааччы: Ийэттэн саҕаланар киһи төрдө, аал-уот, алаһа дьиэ. Кинини кытта бийиги саамай истиң, сырдык ийиилэрбитин ситимнибит. Ийэбит мөссүөнүн хас биирдибит сүрэхпитигэр илдэ сылдыабыт.

2.Ыҕтааччы: Ийэбит күүстээх тапталын уонна кыһамньытын уурбутун хаһан да умнуо суохтаахпыт. Уонна бугунну модабытын эһиэхэ анаан ытарбытын кенуллээн! Вас приветствуют «Стиляги»

- **Мода «Стиляги»**

3 чаас ТУМУК:

2.Ыытааччы: Кулун тутар 8 кунэ – бу бары маамалар, эбээлэр, кыргыттар, эдьийдэр, балтылар, сацастар уонна бары чуечэлэр быраабынныктара буолар. Бу кун кинилэри уерэн-кетен туран чугас дьонноро, табаарыстара, до5отторо э5эрдэлииллэр, кэрэ тыллары этэллэр, тыыннаах сибэки, бэлэхтэри туттараллар. Бугунну быраабынныкпытыгар бийиги кыргыттарытыгар сэмэй бэлэхтэри ийэлэр туттараллар.

- **О5олорго Бэлэх туттарыы (ийэлэр)**

Ыытааччы: -Уонна барыгытын уопсай о5олорбутун кытары ункуугэ ынырабыт

- **Иитээччилэри кытары ункүү. «Танец с мамами»**

1.Ыытааччы: Биһиги ийэлэрбитин наһаа таптыбыт, ийэ-саамай чугас, күн курдук киһи буолар. Эһиги баар буоланңыт – олох сал5анар, таптал уонна махтал ананнын эһиэхэ.

2.Ыытааччы: Ба5арабыт эһиэхэ бар5а махтал тылларынан, сахабыт сирин алмааһыны кытаанах бигэ доруобуйаны, сырдык ыраас тапталы, саппа5ырбат ыра санааны, үөрүү-көтүү аргыстаах уһун үйэлээх дьоллоох олобу.

- **Хаартыска5а түһүү.**

2 чаас: Ийэлэргэ аналлаах аралдыйы

1.Бытааччы: Ийэттэн сабаланар киһи төрдө, аал-уот, алаһа дьизэ. Кинини кытта биһиги саамай истиң, сырдык иэйиилэрбитин ситимниибит. Ийэбит мөссүөнүн хас биирдиибит сүрэхпитигэр ильдэ сылдыабыт.

2.Бытааччы:Ийэбит күүстээх тапталын уонна кыһамнытын уурбутун хаһан да умнуо суохтаахпыт. Уонна бугунну оонньуулары эбиэхэ анаан бытарбытын кенуллээн!

1 Оонньуу «Бириийи ыл»

- ✓ Паранан тураллар. (*Иккиэн кинигэлээхтэр, урдугэр хампыат уураллар*). Бэйэ-бэйэлэрин призтэрин ыла сатыахтаахтар. Ким приё сиргэ туспут ол хотторор.

2. Оонньуу: «Куолаһынан, о5о5ун таай»

Бытааччы: о5олоргут куолаһын эһиги, ийэлэр, кыра эрдэхтэриттэн көрбүт-истибит дьон олох эндэппэккэ билэр буолуохтааххыт. (*ийэлэр о5олоругар көхсүлэринэн биир эрэ этинэн ололорлор*).

Билигин эһиги о5олоргут «ийээ» диэн саңарыахтара, ону эһиги, ким о5ото буоларын таайахтааххыт.

Дьэ, маладьыастар, бары сөпкө таайдыгыт.

Бытааччы: -Дьээрэ билигин билиэхпит тоьо ийэлэр о5олоругар остуоруйа кэпсииллэрин.

4 Оонньуу викторина « Остуоруйаны таай »

1. Барыларыттан таабырынна бастын,

Тоьо да сир анныгар олордор:

Эриэппэни хостуурга

О5онньордоох, эмээхсиннэ комолоспутэ. (Кутуйах)

2 Ууттэх ийэлэрин кэтээн,

Борону киллэрбиттэрэ

Кимнээх этэний ол(Коза о5олоро)

3 Халаачык сии сии
Ким оьо5унан айанныырый?
Дэриэбинэ устун айаннаан
Сарыабынаны ойох ылбыта(Емеля)

4 Бу скатерть биллиилээх
Барыларынтооаьатар,
Араасаьа элбэ5ин (Скатерть самобранка)

5 Минньигэсдьаабылака сыта
Садка кининиугуйбута
Туутэуотунантыгар
Кунускурдуксырдатар(Жар птица)

6 Кусбилэр, которбилэр
Кощей олуутэтуоххакистэммитий? (Иннэ5э)

7 Дьэгэ Бааба5а
Бэртээхэйкоторсэптээх
Тугуйол о5олоор? (Ступа)

8 Ньирээхиттэнбарыта бары куоппут
Чааскыта, луоскута, миискэлэрэ
Кинилэри кордон хара5ын уутатохтор(Федора)

9 Куобахчааннар, боролр
Бары киниэхээмтэнэллэр(Айболит)

10 Эбэтигэр баран иьэн
Борогоалбыннаппыт(Кыьылбэргэьэчээн)

11 Золушка ата5ыттан ал5ас туспутэ
Боростуой буолбатах хурустаал (Туупулэ)

5 Ооньуу «Ким ийэтэ асчытый?»2 маама

- Курууппаны харахтарын симэн баран таайаллар. (рис, гречка, манка, перловка, пшено)

6 ооньюу: Игра «Весёлая швабра» команданнан

Между, выставленными кеглями, нужно провести веником воздушный шарик.

Кто быстрее, тот и победитель.

7 ооньюу: «Прищепки»

Две мамы должны нацепить прищепки на своих детей и снять их с завязанными глазами, кто быстрее.

Бытааччы: Биьиги Ийэлэрбит барыны бары сатыыр эбиттэр. Кэлэн быраабынньыкпытыгар кыттыбыккытыгар барыгытыгар барба махтал!